

ÇİN KÜRESEL PETROL TİCARETİNİ DEĞİŞTİRMENİN EŞİĞİNDE Mİ?*

Günlük 9m varil petrol ve artan miktarlarda doğal gaz ithal eden Çin, küresel enerji ticaret sisteminin bir parçası konumunda. Ancak Pekin, Amerika'nın özellikle enerji ticaretinin mevcut seyrini değiştirebilecek güç gösterisiyle karşı karşıya bulunuyor. Çin'in bu duruma tepkisi, piyasaları yeniden şekillendirebilir.

ABD, ilk aşamada Çin'le bir gümrük vergisi savaşı başlattı. İkinci adım ise dolaylı yoldan atıldı: ABD, İran'ın üçüncü ülkelerle petrol ticaretini tamamen yasakladı. Başta Hindistan ve Çin gibi ülkelere sağlanan muafiyet ise Mayıs ayında sona erdi.

Vergi savaşı, tehdit ve karşı tehditlerle icra ediliyor. Ancak açık ticari ilişkileri sürdürmenin iki ülkenin de çıkarına olduğu düşünülürse sonuçta bir anlaşmaya varacaklarını söylemek mümkündür. Yaptırımlar konusu, ABD ve İran arasında onlarca yıldır devam eden gerilimler sebebiyle daha karmaşık. İran'ın nükleer faaliyetleri konusunda karşılıklı kabul edilebilecek bir çözümün eksikliği, meseleyi daha da karmaşık bir hâle getirmektedir. 2015'te imzalanan anlaşmayı reddeden ABD Başkanı Donald Trump'ı ve Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton'u neyin tatmin edeceğini kestirmek oldukça güç.

ABD ve İran arasında çatışma ve daha sıkı yaptırımlar uygulanması mümkün. Pekin'den bakıldığında en büyük sorun, herhangi bir çatışma hâlinde en büyük kaybedenin (İran halkıyla birlikte) Çin'in olması. Çin'in petrol ithalatı son on yılda yükselişe geçti. Ülkede 2.5 milyon elektrikli araç olmasına rağmen dizel ve benzinli 300 milyon araç bulunuyor. Petrol hem ekonomik faaliyetlerin vazgeçilmez bir parçası hem de orta sınıfın tüketim ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli. Ülkenin petrol ithalatının neredeyse yarısı Ortadoğu'dan yapılıyor. Bu nedenle Çin, enerji güvenliğini önemli buluyor.

Çin, kısa vadede ihtiyacı olan petrolü satın alacak; bu durum, küresel fiyatları baskılayacaktır. Ülkenin ithalatı, Nisan ayında muhtemelen kriz ihtimaline karşı stokları güçlendirmek için beklenmedik şekilde arttı. Uzun vadede ise Çin'in Amerikan adımlarına karşı kırılganlığı, dış kaynaklara bağımlılığı etrafında hissedilecektir. Sonuç olarak enerji alanında daha merkantilist bir politikanın oluşması muhtemeldir.